

Ostrołęka, 24 maja 2024 r.

DO.5144.4.2024

DECYZJA Nr 181/24

Na podstawie art. 7 pkt 1, art. 36 ust. 1 pkt 1, art. 92 ust. 6 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2022 r. poz. 840, z późn. zm.) § 12 ust. 1, ust. 2 pkt 1,3,4,5 i ust. 3 rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 2 sierpnia 2018 r. w sprawie prowadzenia prac konserwatorskich, prac restauratorskich i badań konserwatorskich przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków albo na Listę Skarbów Dziedzictwa oraz robót budowlanych, badań architektonicznych i innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków, a także badań archeologicznych i poszukiwań zabytków (Dz. U. z 2021 r. poz. 81), art. 104 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2024 r. poz. 572), po rozpatrzeniu wniosku Parafii Rzymskokatolickiej pw. Najświętszego Serca Jezusowego w Małkini Górnej, ul. Kościelna 46, 07-320 Małkinia Górna z dnia 6.03.2024 r. uzupełnionego w dniach 17.05.2024 r. i 24.05.2024 r., w sprawie wydania pozwolenia na prowadzenie prac konserwatorskich i restauratorskich wystroju malarskiego – polichromii ściennej Edwarda Trojanowskiego znajdującej się we wnętrzu kościoła parafialnego pw. Najświętszego Serca Jezusowego w Małkini Górnej,

1. **pozwalam** Parafii Rzymskokatolickiej pw. Najświętszego Serca Jezusowego w Małkini Górnej na prowadzenie prac konserwatorskich i restauratorskich wystroju malarskiego – polichromii ściennej Edwarda Trojanowskiego, znajdującej się we wnętrzu kościoła parafialnego pw. Najświętszego Serca Jezusowego w Małkini Górnej, wpisanej do rejestru zabytków pod numerem B-583.
2. Zakres i sposób prowadzenia prac konserwatorskich i restauratorskich wystroju malarskiego – polichromii ściennej Edwarda Trojanowskiego znajdującej się we wnętrzu kościoła parafialnego pw. Najświętszego Serca Jezusowego w Małkini Górnej określony jest w przedłożonym do wniosku: „Programie prac konserwatorskich i restauratorskich malowidła ścienne w kościele parafialnym pw. Najświętszego Serca Jezusowego w Małkini Górnej ul. Kościelna 46, 07-320 Małkinia Górna” opracowanego przez Jacka Stepaniaka (24.05.2024 r.) – stanowiącego załącznik do niniejszej decyzji.
3. Pozwolenie wydaje się pod warunkami polegającymi na obowiązku:
 - 1) kierowania pracami konserwatorskimi i restauratorskimi albo samodzielnego wykonywania tych prac przez osobę spełniającą wymagania, o których mowa odpowiednio w art. 37a ust 1 i 2 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami,
 - 2) przekazania wojewódzkiemu konserwatorowi zabytków nie później niż w terminie 14 dni przed dniem rozpoczęcia prac, a w toku prac na 14 dni przed dokonaniem zmiany osoby o której mowa w ppkt 1:
 - a) imienia, nazwiska i adresu osoby, o której mowa w ppkt 1,
 - b) dokumentów potwierdzających spełnianie przez tę osobę wymagań, o których mowa odpowiednio w art. 37a ust. 1 i 2, ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami,
 - c) oświadczenia osoby, o której mowa w ppkt 1, o przyjęciu przez tę osobę obowiązku kierowania tymi pracami albo samodzielnego ich wykonywania.

4. Określam warunki polegające na obowiązku:
- 1) zawiadomienia wojewódzkiego konserwatora zabytków o terminie rozpoczęcia i zakończenia wskazanych w pozwoleniu prac;
 - 2) niezwłocznego zawiadomienia wojewódzkiego konserwatora zabytków o zagrożeniach lub nowych okolicznościach ujawnionych w trakcie prowadzenia wskazanych w pozwoleniu prac;
 - 3) prowadzenia dokumentacji przebiegu wskazanych w pozwoleniu prac w sposób umożliwiający jednoznaczną identyfikację i dokładną lokalizację przestrzenną wszystkich czynności, użytych materiałów oraz dokonanych odkryć, i przekazaniu jej wojewódzkiemu konserwatorowi zabytków w terminie 3 miesięcy od dnia zakończenia tych prac;
 - 4) opracowania sposobu postępowania z zabytkiem po zakończeniu wskazanych w pozwoleniu prac i przekazania tego opracowania wojewódzkiemu konserwatorowi zabytków w terminie 3 miesięcy od dnia zakończenia tych prac.
5. Termin ważności pozwolenia ustala się na dzień **31 grudnia 2026 r.**
6. Określam warunek polegający na obowiązku dokonania odbioru częściowego (po badaniach i pracach wstępnych – rozpoznanie obiektu) oraz końcowego wykonanych prac konserwatorskich i restauratorskich z udziałem wojewódzkiego konserwatora zabytków.

Uzasadnienie

Parafia Rzymskokatolicka pw. pw. Najświętszego Serca Jezusowego w Małkini Górnej wystąpiła o wydanie pozwolenia na prowadzenie prac konserwatorskich i restauratorskich wystroju malarskiego – polichromii ściennej Edwarda Trojanowskiego znajdującej się we wnętrzu kościoła parafialnego pw. Najświętszego Serca Jezusowego w Małkini Górnej. Strona przedstawiła niezbędne dokumenty w przedmiotowej sprawie. Malarstwo ścienne autorstwa Edwarda Trojanowskiego znajdujące się we wnętrzu kościoła parafialnego w Małkini Górnej jest wpisane do rejestru zabytków pod numerem B-583.

Zgodnie z art. 36 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2022 r. poz. 840, z późn. zm.) na prowadzenie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytku wpisanym do rejestru wymagane jest pozwolenie wojewódzkiego konserwatora zabytków.

Program prac opracowany został po uwzględnieniu wyników badań stratygraficznych. Przeprowadzenie określonych w przedłożonym programie prac konserwatorskich i restauratorskich poprawi stan zachowania i wpłynie pozytywnie na walory artystyczne. Działania te są uzasadnione z konserwatorskiego punktu widzenia.

Działając na mocy cyt. ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami orzeczono jak w sentencji.

1. Postępowanie w sprawie wydanego pozwolenia może zostać wznowione, a następnie pozwolenie może zostać cofnięte lub zmienione na podstawie art. 47 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.
2. Od niniejszej decyzji służy stronie odwołanie do Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w Warszawie za pośrednictwem organu wydającego decyzję w terminie 14 dni od dnia jej doręczenia.

3. Przed upływem terminu do wniesienia odwołania strona może zrzec się prawa do wniesienia odwołania wobec organu administracji publicznej, który wydał decyzję. W konsekwencji tego z dniem doręczenia organowi administracji publicznej oświadczenia o zrzeczeniu się prawa do wniesienia odwołania przez ostatnią ze stron postępowania, decyzja staje się ostateczna i prawomocna.

Za wydanie niniejszego pozwolenia uiszczono opłatę skarbową w wysokości 82,00 zł, zgodnie z ustawą z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie (Dz. U. z 2023r. poz. 2111) - część III, poz.44, pkt 2 załącznika do ustawy. Pokwitowanie wpłaty na rzecz Urzędu Miasta w Ostrołęce z dnia 14.02.2024 r.

Załącznik:

Program prac konserwatorskich i restauratorskich malowidła ściennie w kościele parafialnym pw. Najświętszego Serca Jezusowego w Małkini Górnej ul. Kościelna 46, 07-320 Małkinia Górna (24.05.2024 r.)

Z up. MAZOWIECKIEGO WOJEWÓDZKIEGO
KONSERWATORA ZABYTKÓW

Małgorzata Balcerzak
Kierownik Delegatury w Ostrołęce

Otrzymują:

1. Parafia Rzymskokatolicka
pw. Najświętszego Serca Jezusowego
w Małkini Górnej
ul. Kościelna 46
07-320 Małkinia Górna
2. a/a

PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH I RESTAURATORSKICH

MAŁOWIDŁA ŚCIENNE
W KOŚCIELE PARAFIALNYM P.W. NAJŚWIĘTSZEGO SERCA JEZUSOWEGO
W MAŁKINI GÓRNEJ

ul. Kościelna 46
07-320 Małkinia Górna

Opracował:

mgr Jacek Stepaniak

Konserwator dzieł sztuki

(nr dyplomu: 202108)

WOJEWÓDZKI URZĄD OCHRONY ZABYTKÓW
W WARSZAWIE
Delegatura w Ostrołęce
07-400 Ostrołęka, ul. Kościuszki 16
tel./fax (029) 764-22-38

Łódzkie Wojewódzki Konserwator Zabytków

Załącznik Nr 1

O decyzji/postanowienia Nr 181/24

Dnia 24.05.2024 r.

Łódź, maj 2024 r.

PODPIS ZAUFANY

JACEK

STEPANIAK

24 05 2024 10:36:40 (GMT+2)

Dokument podpisany elektronicznie

podpisem zaufanym

INFORMACJE WSTĘPNE, ZARYS HISTORYCZNY, OPIS

Malowidła, których dotyczy opracowanie znajdują się w Kościele parafialnym p.w. Najświętszego Serca Jezusowego w Małkini Górnej pod adresem ul. Kościelna 46, 07-320 Małkinia Górna. Obiekt chroniony jest wpisem do rejestru zabytków na mocy decyzji Mazowieckiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków z dnia 12.06.2020 r.

Budynek kościoła wniesiony został w stylu neogotyckim z elementami neoromańskimi w latach 1907 – 1909 według projektu warszawskich architektów- Karola Jankowskiego i Franciszka Lilpopa dzięki inicjatywie Ks. Gościckiego. Konsekracja świątyni nastąpiła w 1913 r. Od 1914 r. Małkinia stanowi samodzielną parafię, we wcześniejszych latach miejscowość podlegała pod parafię w Broku. W 1912 r. wewnątrz kościoła uzyskało polichromię, którą wykonał Edward Trojanowski- profesor warszawskiej Szkoły Sztuk Pięknych. ¹W latach 80 – 90 XX wieku przy malowidłach prowadzone były prace renowacyjne polegające na częściowym przemalowaniu oryginalnej warstwy malarskiej.

Malowidła ścienne wykonano w stylu secesyjnym na tynkowanych ścianach wewnętrznych prezbiterium, nawy głównej i kaplic. Ściany prezbiterium dekorowane są w części dolnej ornamentem składającym się ze stylizowanej wici roślinnej z elementami geometrycznymi. Wyżej, na ścianach bocznych zamknięcia prezbiterium, przedstawienia aniołów ubranych w długie suknie i płaszcze. Anioł z lewej strony trzyma krzyż, natomiast anioł z prawej- kielich. Na ścianie centralnej prezbiterium namalowano motyw tęczowej mandorli- owalna aureola stanowi tło dla kamiennej rzeźby Chrystusa z ołtarza głównego. Glify okienne, słuszki, wewnętrzne powierzchnie łuku tęczowego oraz żebra sklepienia dekorowane są pasowymi ornamentami roślinno- geometrycznymi. Na łuku tęczowym od strony nawy znajdują się dwa klęczące anioły adorujące Baranka Bożego oraz tekst modlitwy „Ojcze nasz” z poziomymi pasami ornamentu geometrycznego. Ściany boczne nawy kościoła i przylegającej do nich kaplic również dekorowane są malarsko. Ornamenty w układzie pasowym o charakterze roślinno – geometrycznym znajdują się na półkolumnach, pod oknami, wzdłuż żeber sklepienia. Na powierzchniach sklepienia schodzących ku półkolumnom, między oknami namalowano pary aniołów. Dekoracje malarskie wykonane są na jasnym, beżowym tle. Wśród przedstawień aniołów i partii ornamentalnych dominuje kolor błękitny i złoty, wykorzystano również zielenie, brązy i czerwienie.

WOJEWÓDZKI URZĄD OCHRONY ZABYTKÓW
W WARSZAWIE
Delegatura w Ostrołęce
07-400 Ostrołęka, ul. Kościuszki 16
tel./fax (029) 764-22-38

¹ Z. Birkholz, *Karta ewidencyjna zabytku*, Ostrołęka 1.V.1985 r.

TECHNIKA I TECHNOLOGIA

Podłożem dla malowideł jest ściana ceglana, na której znajduje się warstwa tynku wapienno – piaskowego . Na tynk nałożono pobiałę wapienną w celu wyrównania powierzchni. Na łuku tęczowym i filarach brak pobiały wapiennej. Oryginalna warstwa malarska wykonana została w technice klejowej. W latach 80 - 90 XX w. przemalowano oryginalną warstwę malarską z użyciem farb emulsyjnych.

STAN ZACHOWANIA

Polichromie ścienne zachowane są w stanie czytelnym. Powierzchnia malowideł jest zabrudzona. Warstwa malarska pudruje się (wynika to z utraty spójności farby) oraz osypuje się (słaba adhezja warstwy malarskiej do podłoża). Widoczne są zniszczenia spowodowane zawilgoceniem (ślady zalania sklepień niektórych kaplic). Można zauważyć pęcherze tynku odspajającego się od ściany i ubytki tynku (zwłaszcza na łuku tęczowym). Brak oznak zakażenia mikrobiologicznego. Polichromie zostały w dużej mierze przemalowane. Przemalowania wykonano powtarzając formę oryginalnych malowideł.²

WNIOSKI I ZAŁOŻENIA KONSERWATORSKIE

Prace konserwatorskie prowadzone przy obiekcie powinny mieć na celu zabezpieczenie malowideł przed dalszą destrukcją poprzez wykonanie konsolidacji warstwy malarskiej oraz wzmocnienie tynku. Zabiegi takie jak oczyszczenie z zabrudzeń powierzchniowych, usunięcie przemalowań i scalenie kolorystyczne pozwolą przywrócić obiektowi pierwotne walory artystyczne.

WOJEWÓDZKI URZĄD OCHRONY ZABYTKÓW
W WARSZAWIE
Delegatura w Ostrołęce
07-400 Ostrołęka, ul. Kościuszki 16
tel./fax (029) 764-22-38

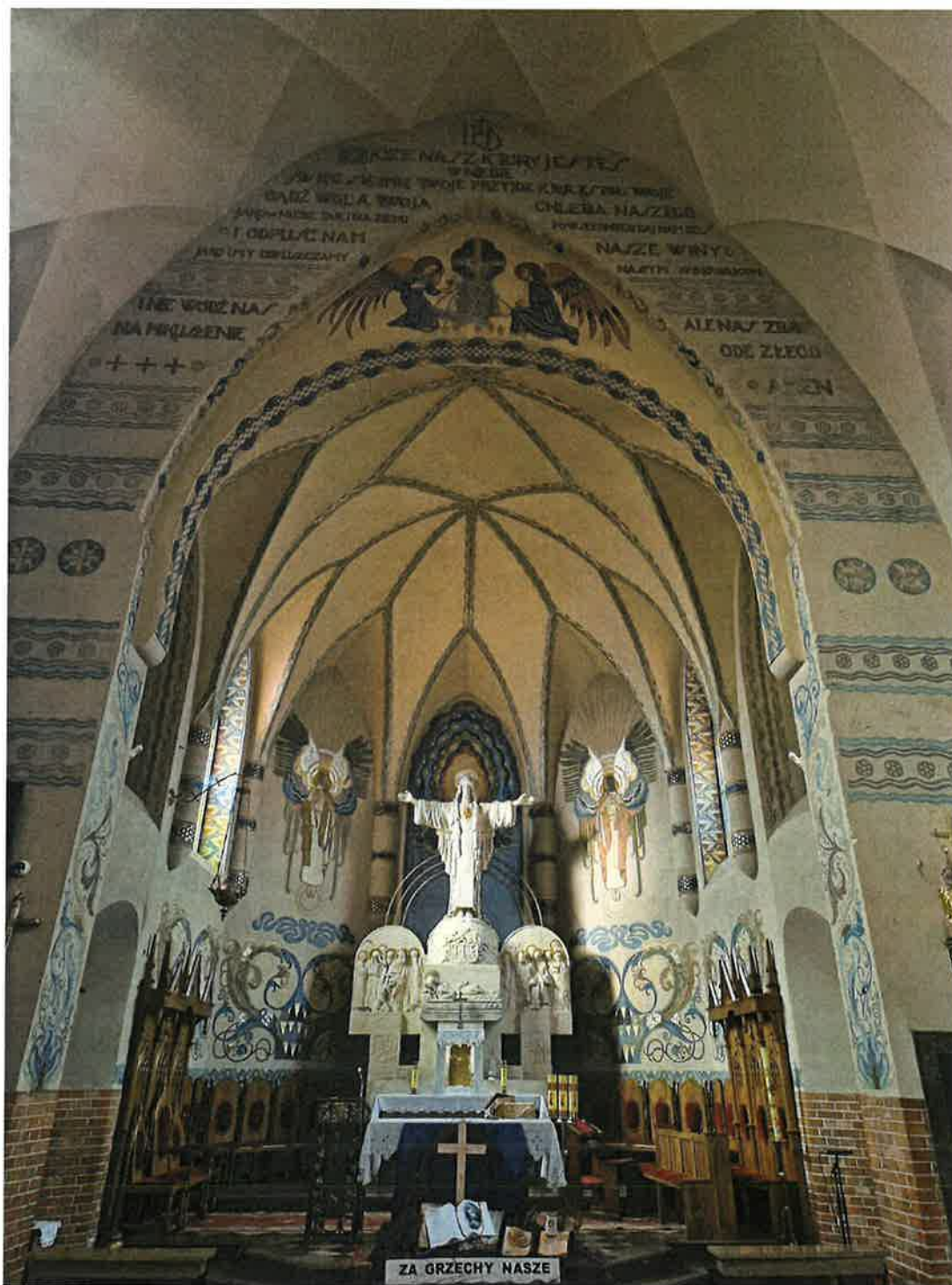
² J. Stepaniak „Malowidła ścienne w Kościele parafialnym p.w. Najświętszego Serca Jezusowego w Małkini Górnej. Badania stratygraficzne” Łódź, maj 2024

PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH I RESTAURATORSKICH

1. Wykonanie dokumentacji fotograficznej i opisowej ukazującej stan zachowania obiektu. Dokumentacja będzie kontynuowana podczas wszystkich etapów prac.
2. Oczyszczenie malowideł z zabrudzeń powierzchniowych na sucho przy użyciu miękkich pędzli i gąbek wishab.
3. Usunięcie przemalowań w obrębie przedstawień figuralnych i ornamentów metodą mechaniczną przy użyciu skalpeli.
4. W miejscach gdzie występują pęcherze tynku odpajającego się od ściany- wykonanie iniekcji zaprawą PLM M.
5. Podklejenie osypujących się fragmentów warstwy malarskiej żywicą akrylową Primal AC33 (zwłaszcza na łuku tęczowym).
6. Wykonanie konsolidacji całej powierzchni pudrującej się warstwy malarskiej za pomocą spoiwa- polialkoholu winylu.
7. Uzupełnienie ubytków tynku przy użyciu zaprawy wapienno-piaskowej.
8. Uzupełnienie i scalenie kolorystyczne warstwy malarskiej metoda punktowania za pomocą suchych pigmentów mieszanych z polialkoholem winylu (partie figuralne i ornamentalne). Scalenie partii tła na ścianach oraz całej powierzchni sklepienia farbą żółto-krzemianową KEIM Optil (kolory dobrane indywidualnie z palety kolorów NCS). Mocno rozcieńczoną farbę należy nakładać metodą tapownia, tak aby uzyskać mżącą i niejedolitą powierzchnię.

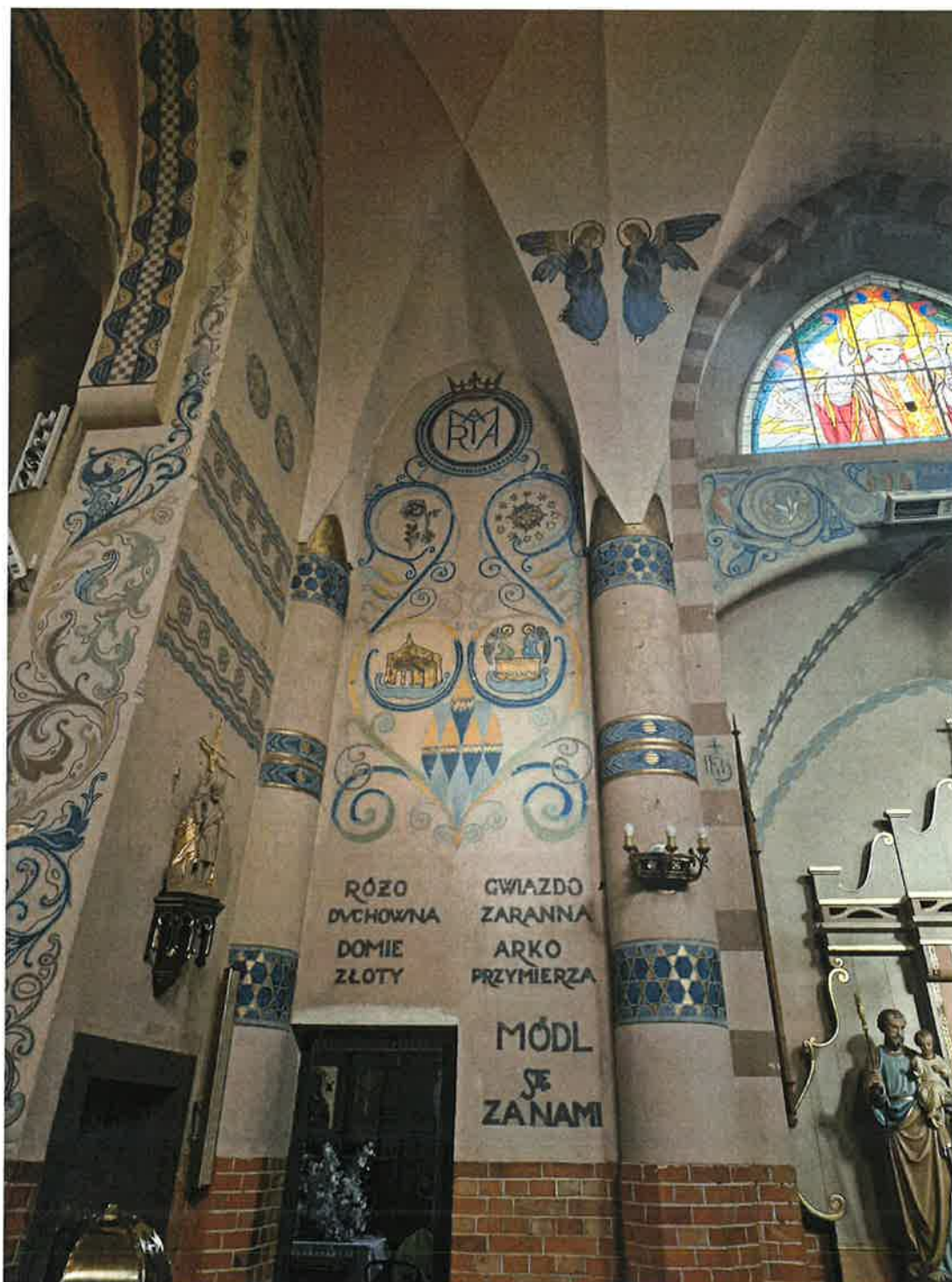
WOJEWÓDZKI URZĄD OCHRONY ZABYTKÓW
W WARSZAWIE
Delegatura w Ostrołęce
07-400 Ostrołęka, ul. Kościuszki 16
tel./fax (029) 764-22-38

DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA

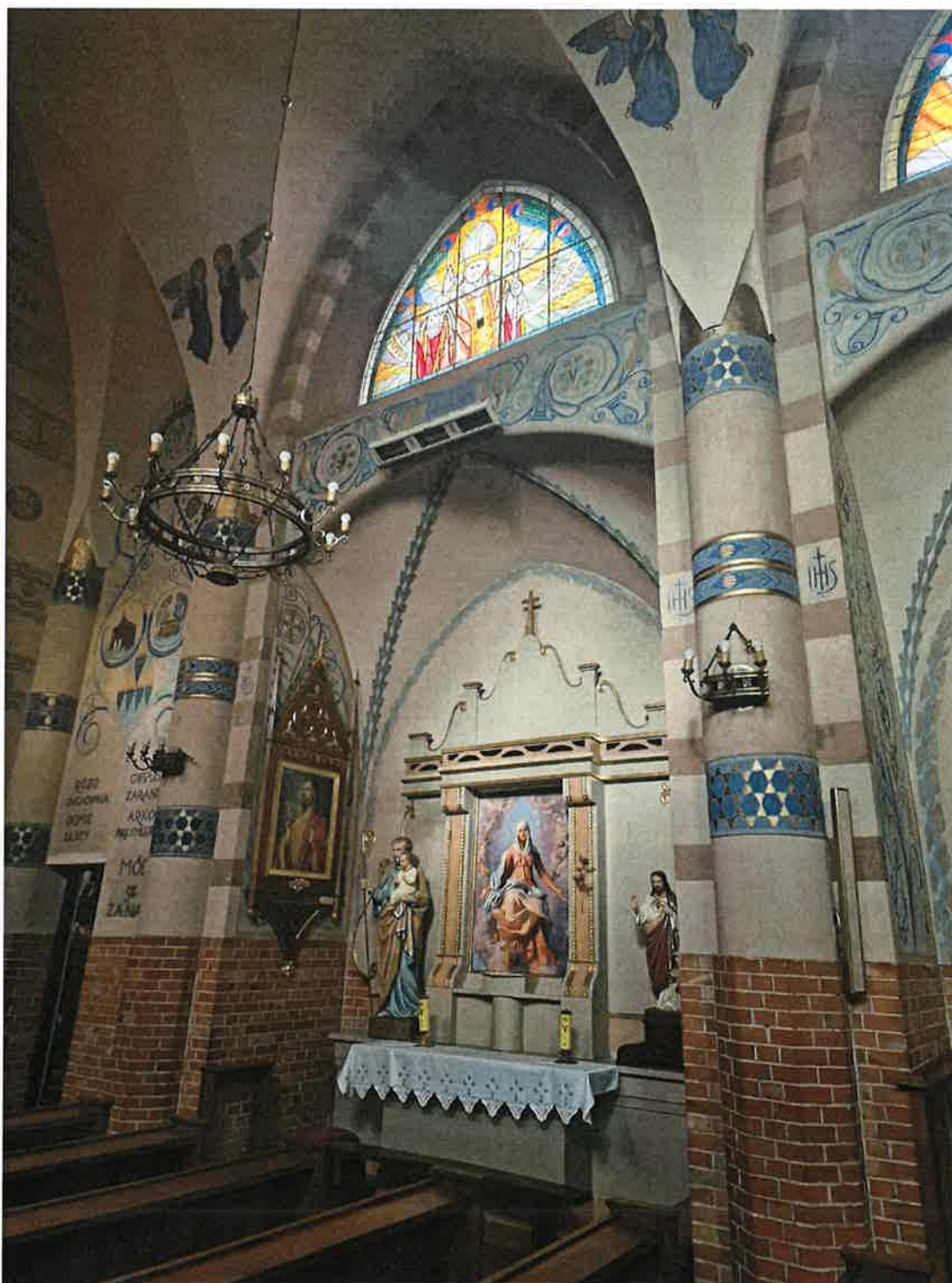
Fot. 1. Prezbiterium

WOJEWÓDZKI URZĄD OCHRONY ZABYTKÓW
W WARSZAWIE
Delegatura w Ostrołęce
07-400 Ostrołęka, ul. Kościuszki 16
tel./fax (029) 764-22-38

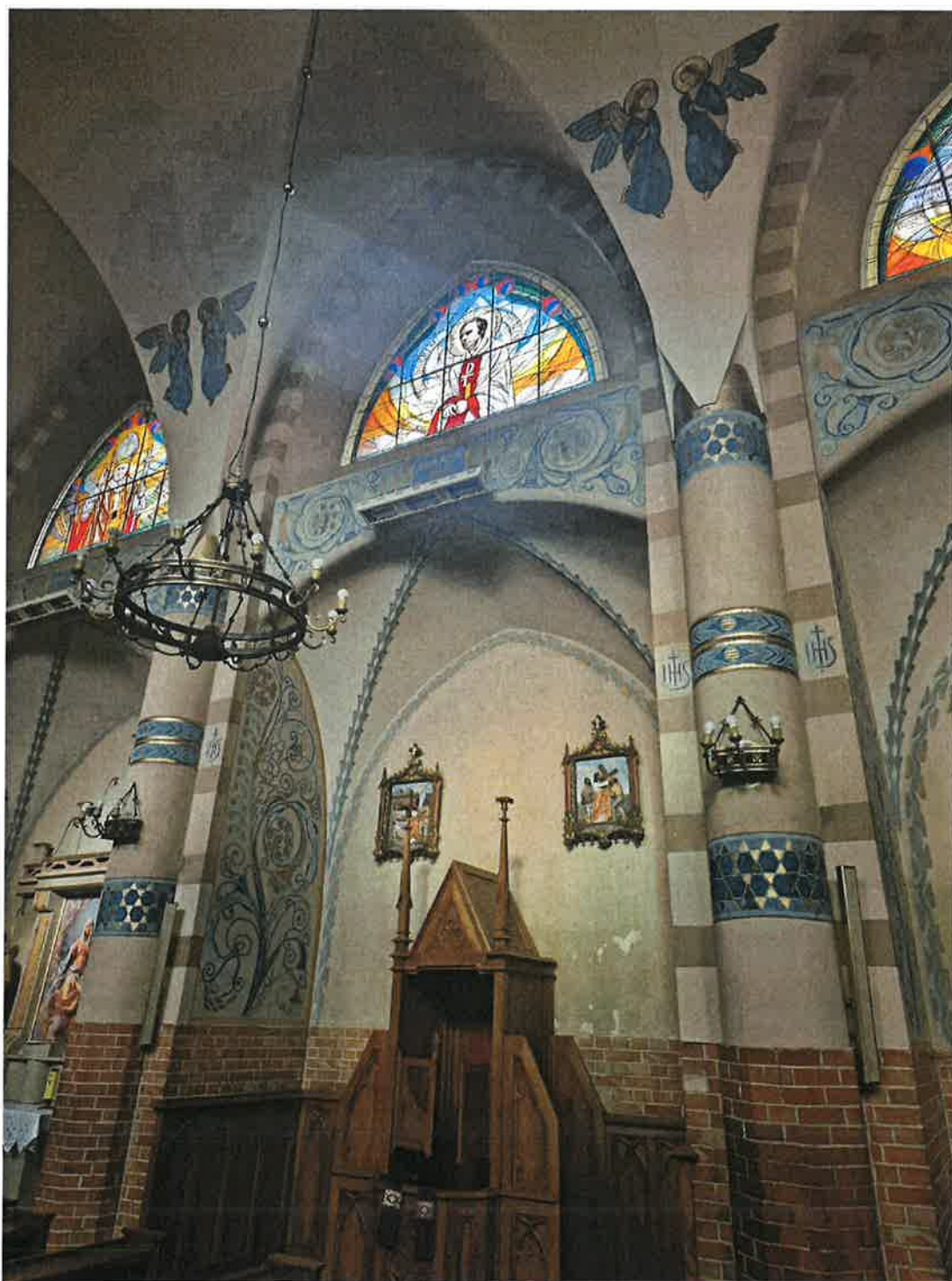
Fot.2. Stan zachowania. Ściana wschodnia.

WOJEWÓDZKI URZĄD OCHRONY ZABYTKÓW
W WARSZAWIE
Delegatura w Ostrołęce
07-400 Ostrołęka, ul. Kościuszki 16
tel./fax (029) 764-22-38

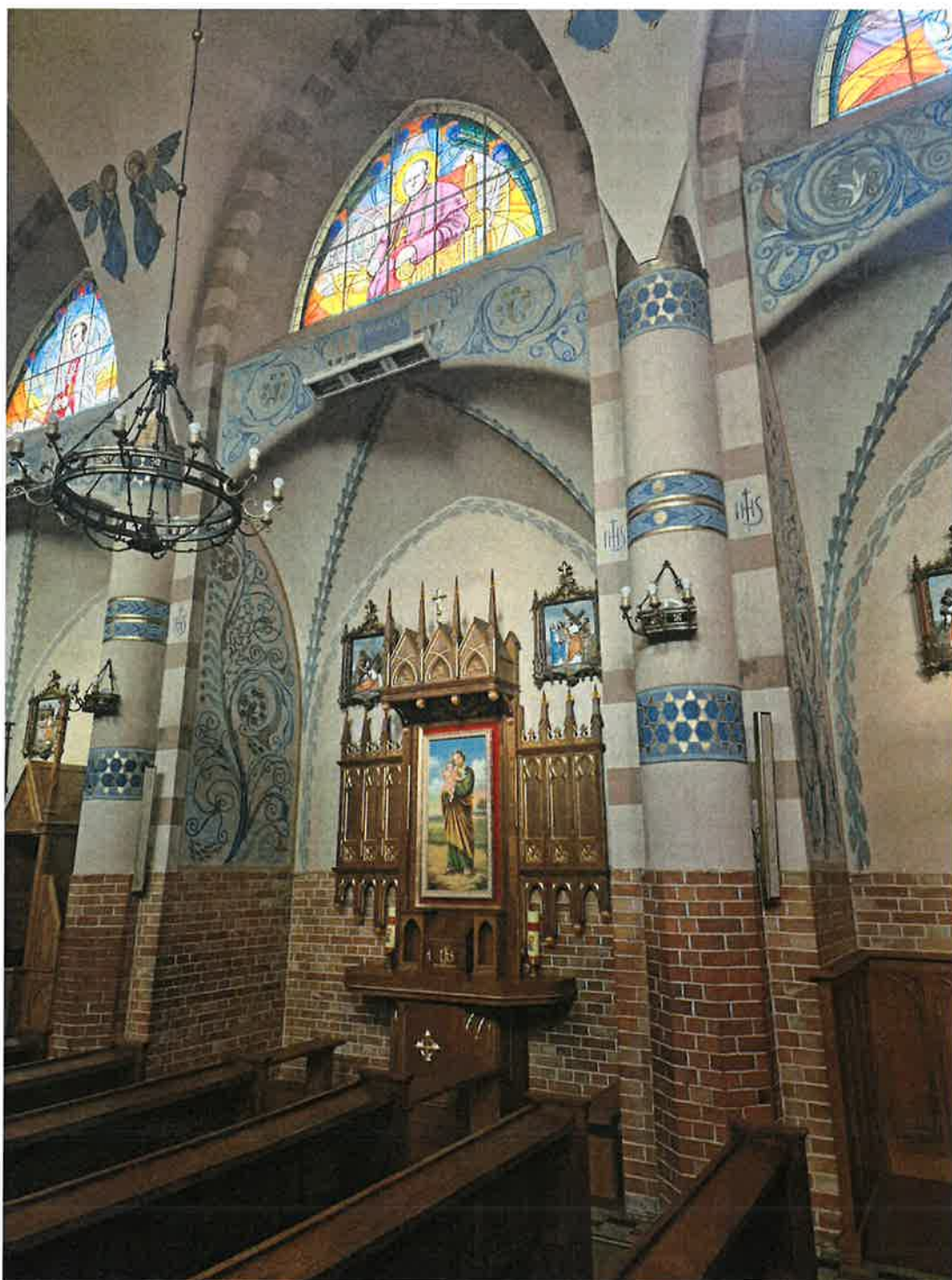
Fot. 3. Stan zachowania. Ściana wschodnia.

WOJEWÓDZKI URZĄD OCHRONY ZABYTKÓW
W WARSZAWIE
Delegatura w Ostrołęce
07-400 Ostrołęka, ul. Kościuszki 16
tel./fax (029) 764-22-38

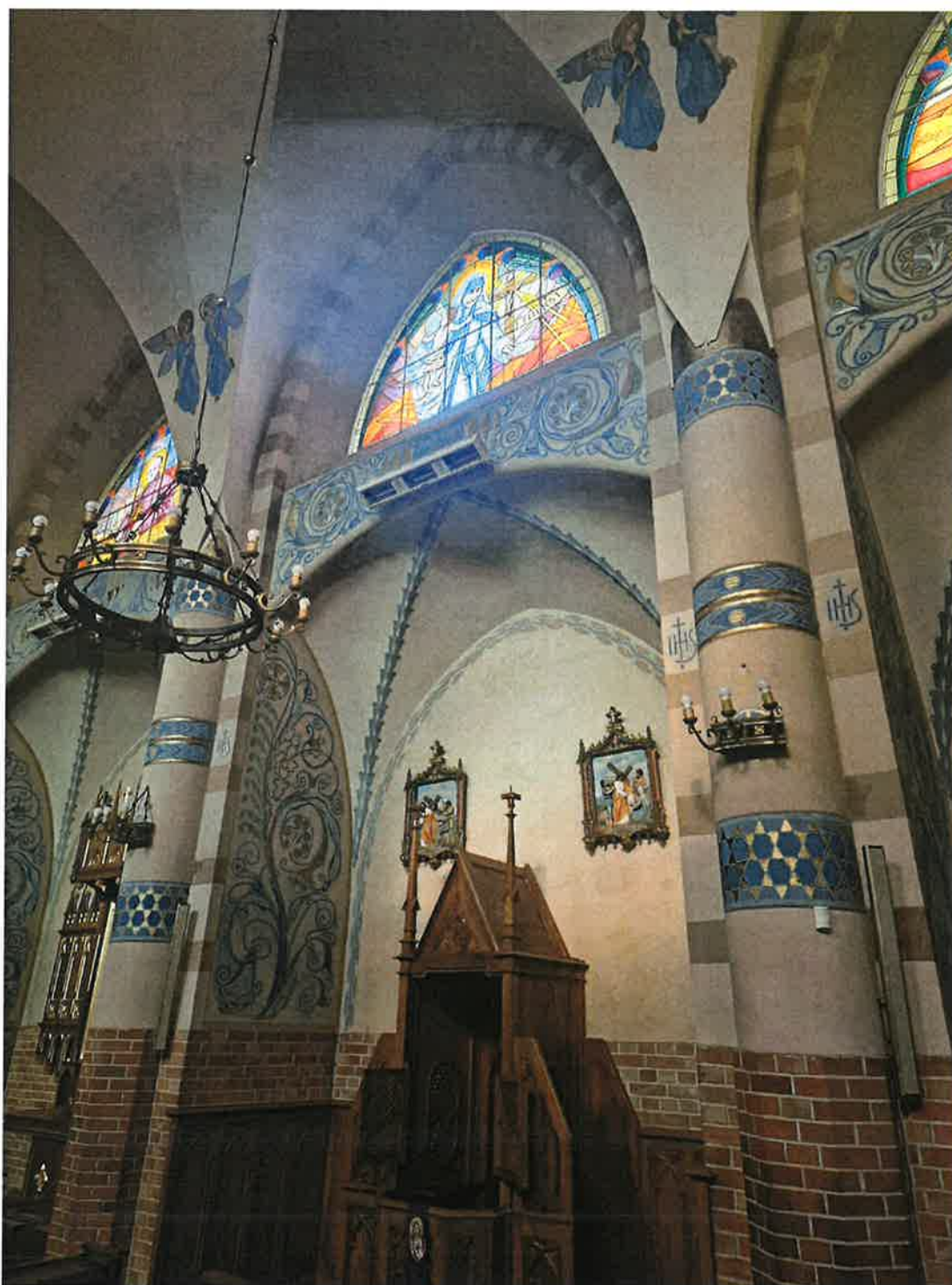
Fot. 4. Stan zachowania. Ściana wschodnia.

WOJEWÓDZKI URZĄD OCHRONY ZABYTKÓW
W WARSZAWIE
Delegatura w Ostrołęce
07-400 Ostrołęka, ul. Kościuszki 16
tel./fax (029) 764-22-38

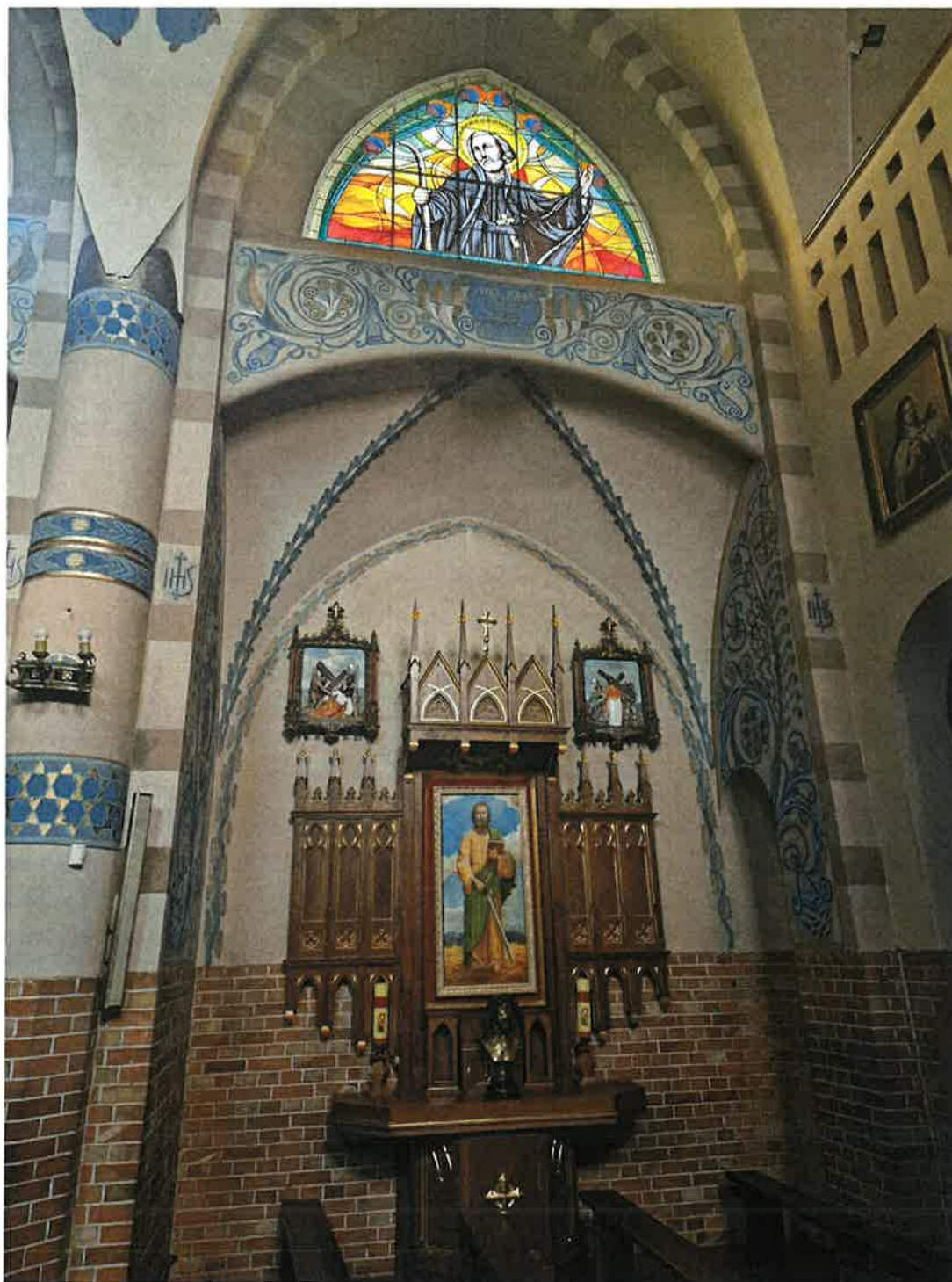
Fot. 5. Stan zachowania. Ściana wschodnia.

WOJEWÓDZKI URZĄD OCHRONY ZABYTŁI
W WARSZAWIE
Delegatura w Ostrołęce
07-400 Ostrołęka, ul. Kościuszki 1
tel./fax (029) 764-22-39

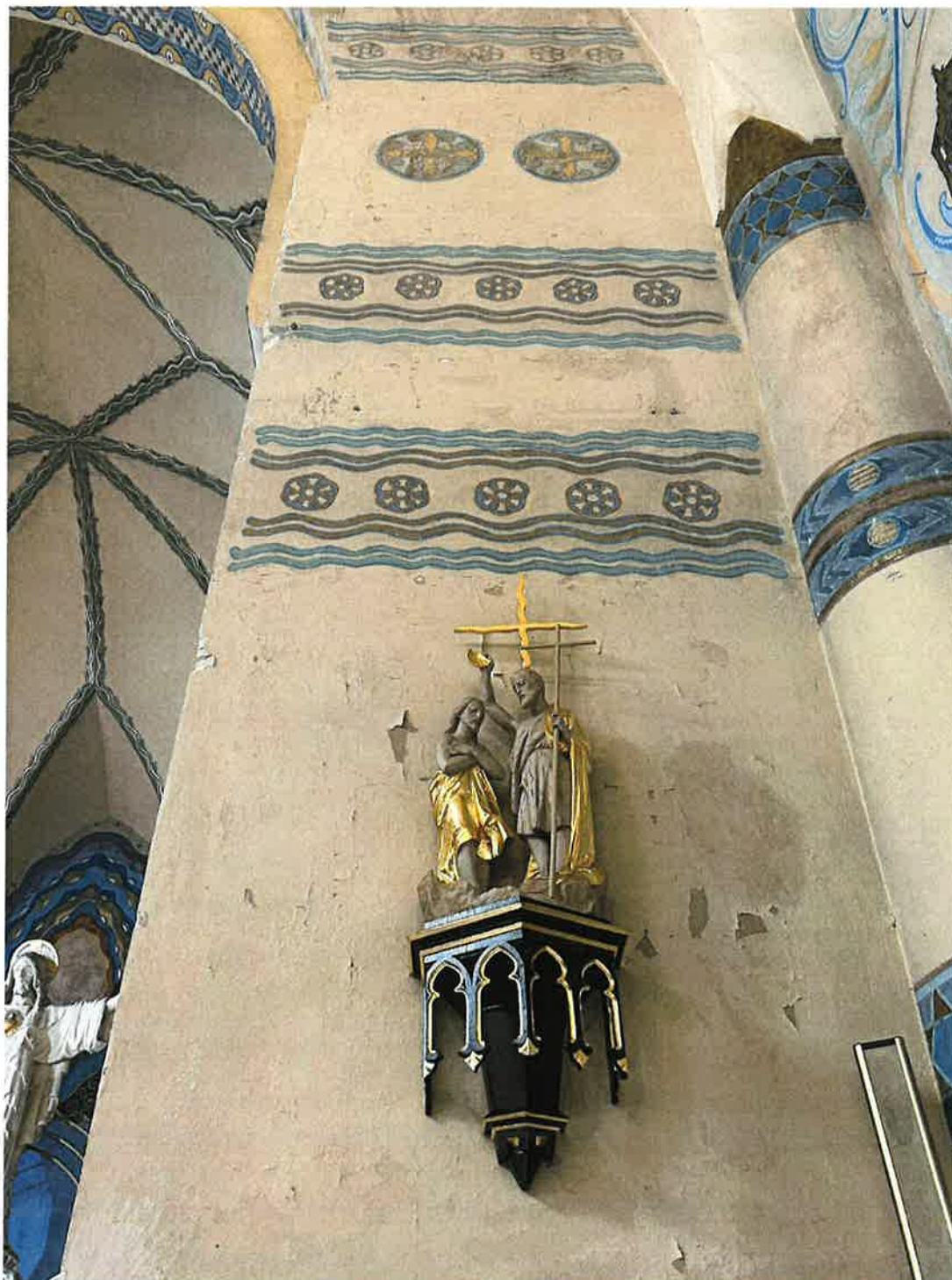

Fot. 6. Stan zachowania. Ściana wschodnia.

WOJEWÓDZKI URZĄD OCHRONY ZABYTKÓW
W WARSZAWIE
Delegatura w Ostrołęce
07-400 Ostrołęka, ul. Kościuszki 16
tel./fax (029) 764-22-39

Fot. 7. Stan zachowania. Ściana wschodnia.

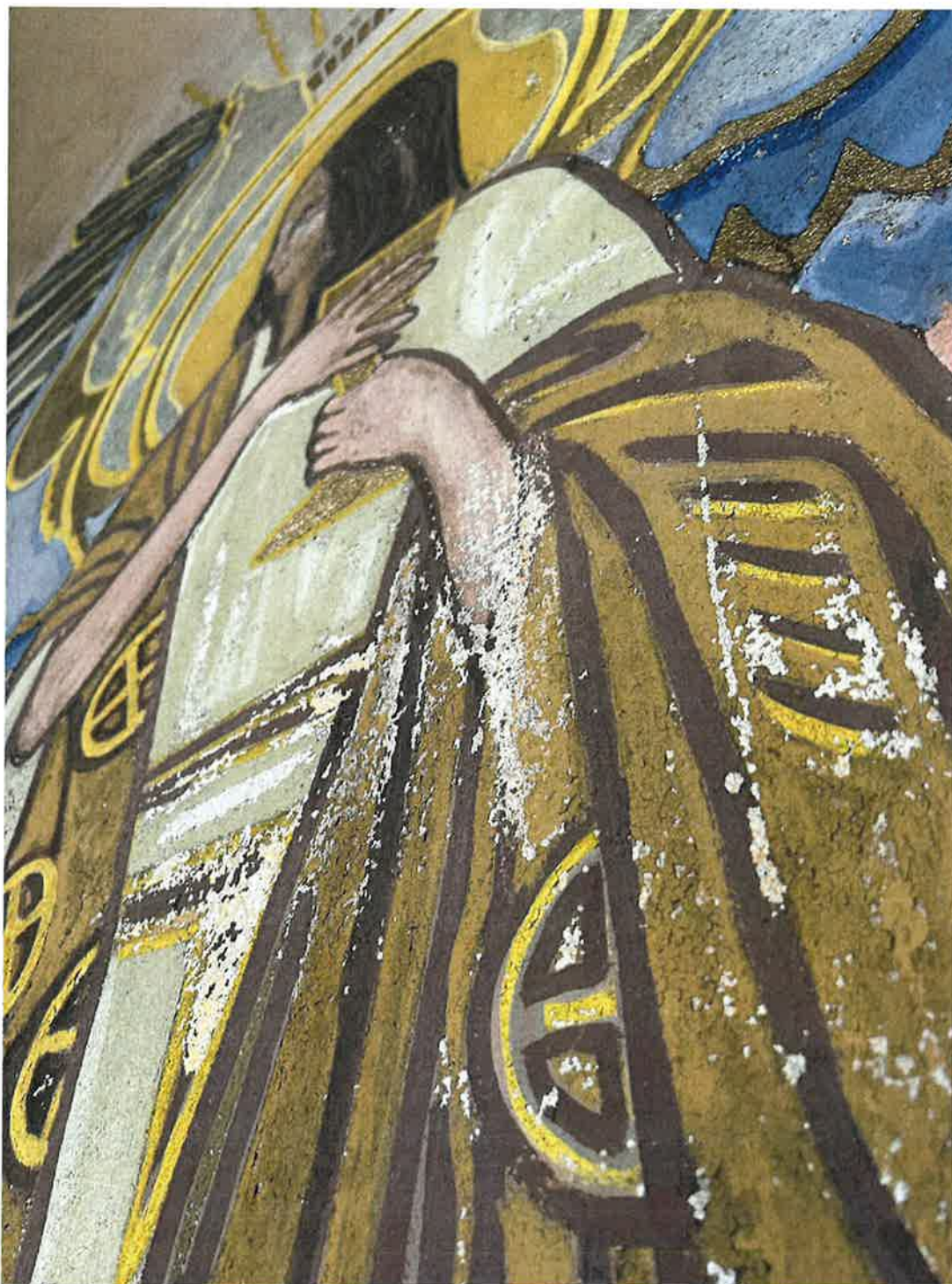
Fot. 8. Stan zachowania. łuk tęczowy. Widoczne ubytki tynku oraz osypujące się fragmenty warstwy malarskiej.

WOJEWÓDZKI URZĄD OCHRONY ZABYTKÓW
W WARSZAWIE
Delegatura w Ostrołęce
07-400 Ostrołęka, ul. Kościuszki 16
tel./fax (029) 764-22-38

Fot. 9. Stan zachowania. Ściana wschodnia. Widoczne liczne ubytki warstwy malarskiej

WOJEWÓDZKI URZĄD OCHRONY ZABYTKÓW
W WARSZAWIE
Delegatura w Ostrołęce
07-400 Ostrołęka, ul. Kościuszki 16
tel./fax (029) 764-22-38

Fot. 10. Stan zachowania. Prezbiterium. Przemalowania i ubytki warstwy malarskiej w obrębie przedstawienia figuralnego.